

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՅՈՒՄԸ ԲՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ—150

Մ. Գ. Ն ե ր ս ի ս յ ա ն—Նոր դարագլուխ հայ ժողովրդի սպառնալիքային մեջ . . .	3
Զ. Տ. Գ ր ի գ ո Ր յ ա ն—Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման նշանա- կությունը հայ ժողովրդի ազգահավաքման և գոյատևման համար . . .	13
Ն. Ա. Թ ա Վ ա ք ա լ յ ա ն—Հայերի ներգաղթը Պարսկաստանից և Թուրքիայից Անդրկով- կաս Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միանալուց հետո (ռուսերեն) . . .	26
Վ. Ս. Ե ր կ ա ն յ ա ն—Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և հայ մշա- կույթի զարգացումը . . .	41
Խ. Ա. Ա Վ Ե տ ի ս յ ա ն—Քաղաքների զարգացումը Սովետական Հայաստանի ներկա տարածքում 1828—1914 թթ. . .	53
Կ. Մ. Հ ո Վ հ ա ն ն ի ս յ ա ն—Հայ ժողովրդի մասնակցությունը 1826—1828 թթ. ռուս- սպարսկական պատերազմին . . .	62
Ս. Բ. Ա դ ա ր ա Ր յ ա ն—Ռուս գրականության հայկական արձագանքների դինամիկան . . .	77
Ս. Ն. Ս ա ր ի ն յ ա ն—Թումանյանը և հայ ժողովրդի ուսական կողմնորոշման հարցը . . .	87
Վ. Ա. Խ ա շ ա տ Ր յ ա ն—Հայ-ռուսական քաղաքական կապերի սպառնալիքային . . .	98
Ա. Ս. Ղ ա Վ ի յ ա ն—Ռուս-սպարսկական պատերազմների արձագանքները հայ ժողովրդա- կան ստեղծագործություններում . . .	109

Վ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄՅԱՆ—70

Հ. Ա. Ա Վ Ե տ ի ս յ ա ն—Աշխարհահռչակ գիտնականը . . .	117
Հ. Վ. Մ ի ր զ ո յ ա ն—Գալակտիկաների կորիզների ակտիվության վերաբերյալ (Վ. Հ. Համբարձումյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ) . . .	123

Հ Ո Ղ Վ Ա Մ Ն Ե Ր

Ք. Հ. Պ ա խ ա ն յ ա ն—Ռուս մեծ հեղափոխական-դեմոկրատը (Ն. Գ. Զերնիշևսկու ծննդյան 150-ամյակի առթիվ) . . .	131
Կ. Ն. Լ ո մ ու ն ո Վ (Մոսկվա)—Խաղաղության մեծ ջատագովը (Լ. Ն. Տոլստոյի ծննդյան 150-ամյակի առթիվ) . . .	141
Բ. Բ. Ղ ա ր ի ք յ ա ն յ ա ն—Ստեփան Եահումյանը Բաքվի կոմունայի ղեկավար (Ծննդյան 100-ամյակի առթիվ) . . .	153
Մ. Վ. Ա ր զ ու մ ա ն յ ա ն—Ս. Գ. Եահումյանի մի քանի նորահայտ հոգվածների մա- սին (ռուսերեն) . . .	169
Է. Դ. Մ. Զ ր ք ա շ յ ա ն—Հայ գրական քննադատությունը XX դարի սկզբին (Հիմ- նական հոսանքները) . . .	181
Ջ. Ս. Ֆ ա ն յ ա ն (Քիշինկա)—Ա. Ս. Պուշկինը և Ա. Մ. Խուդաբաշյանը (ռուսերեն) . . .	194
Ն. Ն. Ռ ո ղ ո Վ (Լենինգրադ)—Ռուս-հայկական վաղ շրջանի գրքային կապերի մա- սին (ռուսերեն) . . .	207
Խ. Ա. Մ ու շ Ե Ղ յ ա ն—Արևելյան դրամների գանձերը և Հայաստանի տնտեսական կապերի հիմնական ուղղությունները VIII—X դարերում . . .	217

Հ Ր Ա Պ Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Նոր վավերագրեր Գեորգիևսկի 1783 թ. դաշնագրի մասին (հրապարակում՝ Վ. Մ. Մար- տիրոսյանի, ռուսերեն) . . .	235
Մի էջ XVIII դարի երկրորդ կեսի հայ-ռուսական հարաբերությունների սպառնալիքա- նից (Նոր վավերագրեր Հովսեփ Էմինի մասին) (հրապարակում՝ Ժ. Հ. Անանյանի, ռուսերեն) . . .	244
Աղջիկ Տարոնի զրույցը XII դարի արաբական աղբյուրում (հրապարակում՝ Ա. Ն. Տեր- Ղևոնդյանի) . . .	265

Լ Ր Ա Տ Ո Ւ

Ա. Մ ա ր տ ի կ յ ա ն—Հոբելյանական գիտական նստաշրջան . . .	287
Ա. Մ ա ր տ ի ր ո ս յ ա ն—Ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի մեծարումը . . .	289
Հ. Ս ի մ ո ն յ ա ն—Հայ արվեստին նվիրված միջազգային սիմպոզիում . . .	291

СОДЕРЖАНИЕ

ПРИСОЕДИНЕНИЕ ВОСТОЧНОЙ АРМЕНИИ К РОССИИ — 150

М. Г. Нерсисян — Новый этап в истории армянского народа	3
З. Т. Григорян — Значение присоединения Восточной Армении к России для национального существования и консолидации армянского народа	13
Н. А. Тавакелян — Переселение армян из Персии и Турции в Закавказье после присоединения Восточной Армении к России (на русском языке)	26
В. С. Ерканиян — Присоединение Восточной Армении к России и развитие армянской культуры	41
Х. А. Аветисян — Развитие городов на нынешней территории Советской Армении в 1828 — 1914 гг.	53
К. М. Оганесян — Участие армянского народа в русско-персидской войне 1826—1828 гг.	62
С. Б. Агабабян — Динамика армянских откликов русской литературы	77
С. Н. Саринян — Туманян и вопрос русской ориентации армянского народа	87
В. А. Хачатурян — Из истории армяно-русских политических связей	98
А. С. Газиян — Отголоски русско-персидских войн в армянском народном творчестве	109

В. А. АМБАРЦУМЯН — 70

Г. А. Аветисян — Всемирно известный ученый	117
Л. В. Мирзоян — Об активности ядер галактик (К 70-летию со дня рождения В. А. Амбарцумяна)	123

СТАТЬИ

К. А. Паханянц — Великий русский революционер-демократ (К 150-летию со дня рождения Н. Г. Чернышевского)	131
К. Н. Ломунов (Москва) — Великий поборник мира (К 150-летию со дня рождения Л. Н. Толстого)	141
Г. Б. Гарибджанян — Степан Шаумян — руководитель Бакинской Коммуны (К 100-летию со дня рождения)	153
М. В. Арзуманян — О некоторых нововыявленных статьях С. Г. Шаумяна (на русском языке)	169
Эд. М. Джрбашян — Армянская литературная критика в начале XX века (Основные течения)	181
Дж. С. Фаньян (Кишинев) — А. С. Пушкин и А. М. Худобашев (на русском языке)	194
Н. Н. Розов (Ленинград) — О русско-армянских книжных связях древнейшего периода (на русском языке)	207
Х. А. Мушегян — Клады восточных монет и основные направления экономических связей Армении в VIII — X веках	217

ПУБЛИКАЦИИ

Новые документы о Георгиевском договоре 1783 г. (публикация В. М. Мартиросяна, на русском языке)	235
Страница из истории армяно-русских отношений второй половины XVIII века (Новые документы об Иосифе Эмме) (публикация Ж. А. Апаняна, на русском языке)	244
Сказание о девице Тарон в арабском источнике XII века (публикация Л. Н. Тер-Гевондяна)	265

ХРОНИКА

А. Мартикян — Юбилейная научная сессия	287
А. Мартиросян — Чествование академика Виктора Амбарцумяна	289
А. Симонян — Международный симпозиум, посвященный армянскому искусству	291

CONTENTS

EASTERN ARMENIA JOINING RUSSIA — 150TH ANNIVERSARY

M. G. Nersissian — A New Phase in the History of the Armenian People	3
Z. T. Grigorian — The Significance of Eastern Armenia Joining Russia for the National Survival and the Consolidation of the Armenian People	13
N. A. Tavakalian — The Migration of Armenians from Persia and Turkey to the Transcaucasus Following the Act of Eastern Armenia Joining Russia (in Russian)	26
V. S. Yerkanian — Eastern Armenia Joining Russia and the Development of Armenian Culture	41
Kh. A. Avetissian — The Development of Cities over the Present — day Territory of Soviet Armenia during 1828 — 1914	53
K. M. Hovhannissian — The Participation of Armenians in the Russo — Persian War of 1826 — 1828	62
S. B. Aghababian — The Dynamics of Armenian Repercussions of Russian Literature	77
S. N. Sarinian — Toumanian and the Question of Russian Orientation of the Armenian People	87
V. A. Khachatrian — From the History of Armeno — Russian Political Relations	98
A. S. Ghazian — Echoes of the Russo — Persian War in Armenian Popular Art.	109

V. A. AMBARTSUMIAN — 70

H. A. Avetissian — The World — Renowned Scientist	117
L. V. Mirzoyan — On the Activity of the Nuclei of Galaxies (on V. A. Ambartsumian's 70th birth anniversary)	123

ARTICLES

K. H. Pakhanyants — The Great Russian Revolutionary Democrat (on the 150th birth anniversary of N. G. Chernyshevsky)	131
K. N. Lomunov (Moscow) — The Great Champion of Peace (on the 150th birth anniversary of L. N. Tolstoy)	141
G. B. Gharibjanian — Stepan Shahumian — Leader of the Baku Commune (on his birth centenary)	153
M. V. Arzumanyan — On Several Recently Revealed Articles of S. G. Shahumian	169
Ed. M. Jerbashian — Armenian Literary Critique at the Onset of the 20th Century (Basic Trends)	181
J. S. Fanian (Kishinev) — A. S. Pushkin and A. M. Khudabashian (in Russian)	194
N. N. Rozov (Leningrad) — On the Early Period of Russo — Armenian Book Relations (in Russian)	207
Kh. A. Mousheghlian — The Treasures of Oriental Coins and the Basic Trends in the Economic Relations of Armenia during the 8th — 10th Centuries	217

PUBLICATIONS

New Documents Relating to the Georgievsk Treaty of 1783 (V. M. Martirosian's publication, in Russian)	235
A Page from the History of Armeno — Russian Relations in the Second Half of the 18th Century (New documents on Josef Emin) (Zh. A. Ananian's publication, in Russian)	244
Saga of the Girl Taron in a 12th Century Arab Source (A. N. Ter-Ghevondian's publication)	265

NEWS

A. Martikyan — Jubilee Scientific Session	287
A. Martirosian — Academician Viktor Ambartsumian's Jubilee Celebrations	289
H. Simonian — International Symposium on Armenian Art	291